

Foto: STAPONKAUS nuotr.

Filosofas, rašytojas, publicistas, politikos ir visuomenės veikėjas dr. Arvydas Juozaitis (dešinėje) pristatė knygą „Kauno saulė: miesto epas“. Renginį moderavo dr. Nerijus Brazauskas.

Kauno saulės epe – ir šiaurietiški spinduliai

Šiaulių apskritys Povilo Višinskio viešjoje bibliotekoje filosofas, rašytojas, publicistas, politikos ir visuomenės veikėjas dr. Arvydas Juozaitis pristatė knygą „Kauno saulė: miesto epas“. Kauno miesto epe atsirado vietos ir Šiauriam. Viena iš įsimintinų istorijų – apie fotomenininko, tuomet – dainininko – Ričardo Dailidės Kauno halėje sukeltą emocinį sprogamą.

Zivilė KAVALIAUSKAITĖ
zivil@skrasia.lt

Miestų epai

Susitikimas bibliotekoje vyko birželio 22 dieną – renginį moderavęs dr. Nerijus Brazauskas susirinkusius pakvietė tylos minute pagerbti 1941 metų sukilėlius ir anapilin išėjusį A. Juozaičio tėvą, kuris amžinojo poilsio aguolė birželio 21 dieną.

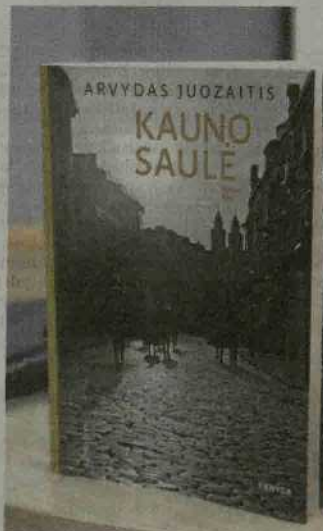
„Kauno saulė: miesto epas“ – A. Juozaičio knygų apie miestus tetralogijos dalis. Knyga apie Karaliaučių „Karalių miestas be karalių“ buvo įvertinta Ievos Simonaitytės premija, „Ryga – miekieno civilizacija“ – Baltijos asamblijos premija. Knygą autorius skyrė ir miestui, kuriame dabar gyvena, – „Klaipėda – Mėmėlio paslaptis“.

„Šalia stovi mane labai gundantis Šiaulių miestas, daug labiau negu Vilnius, nes Vilniaus aš „nebeįkaščiau“, reiktų dar 20 metų, to nebėgaliu skirti sau“, – sakė A. Juozaitis. Jo pastebėjimu, Šiauliuose yra labai ryškių akcentų, miestas turi *genius loci*, aš, daug kas naujoviško ir progresyvaus buvo atsiradę būtent Šiauliuose. Iš Šiaulių į Kauną tarpukariu atvyko ir garsusis architektas Karolis Reisonas, suprojektavęs Priselkimo bažnyčią.

Kiekviena knyga susieta su rašytojo biografija. Karaliaučiuje A. Juozaitis dirbo kultūros atašė, po to likimas nuvedė į Rygą. Klaipėdoje apsigyveno grįžęs į Lietuvą.

Knygoje „Kauno saulė: miesto epas“ A. Juozaitis mini asmenines patirtis, susietas su Kaunu – mamos vaikystės pasakojimus, močiutės prisiminimus. Autorius prisiminė ir savo pirmąjį įvažinimą į Kauną – dar bruku grįsta Laisvės alėja.

„Kai rašai, keiti požiūrį į pasaulį, – mano ra-

Knyga „Kauno saulė: miesto epas“ turės tęsinį.

šytojas. – Kiekviename mieste susidurdavau su vis kitokia civilizacijos modeliu.“

Karaliaučiaus kraštą A. Juozaitis vadina „prarasta mūsų Prūsija, išduota mūsų Prūsija“, o metą, kai dirbo Karaliaučiuje kultūros atašė, įvardijo aukso amžiumi, nes buvo pastatytas paminklas L. Rėzai, nuveikti kiti darbai.

Rygoje (ir kituose Latvijos miestuose) prieš Pirmąjį pasaulinį karą gyveno ir dirbo beveik 100 tūkstančių lietuvių.

Klaipėda – karališkas miestas, kuriame galima suprasti vokiečių kasdienybės dėsnius.

„Kaunas – neįmanoma išvengti Kauno, Kaunas – Lietuvos širdis, tautybės širdis, viskas, kas yra Lietuvoje šiandien, žinome, kad yra Kauno dėka. Kaip padaryti, kad jis taptų savu, ne tik deklaratyviu? Arba kad Vilnius neužgožtų Kauno? Kaunas buvo viskas: kalbos įtvirtinimas, valstybės įtvirtinimas“, – sakė A. Juozaitis.

A. Juozaičio ir N. Brazauskos pokalbyje apie naują knygą prisimintos ikkilios tarpukario Kauno asmenybės (J. A. Herbačiauskas, J. Keliuotis, J. Tumas-Vaižgantas ir kt.), klestėjusi kultūrinė spauda. J. Keliuotio leista „Naują Romuva“ A. Juozaitis įvardijo tarpukario kultūrinio gyvenimo enciklopedija (savaitraščio tiražas iki karo buvo 10 tūkstančių egzemp-

liorių). 1995–2000 metais A. Juozaitis buvo atkurto „Naujosios Romuvos“ redaktorius.

Be rekonstruoto Kauno istorinio vaizdo, sudabartintos praeities, pasak N. Brazauskos, knygoje gausu kitų problemų, intelektualinių mįslių, tapatybės klausimų. Jus moderatorių ir kėlė autoriui. Ar Kaunas yra Hanzos miestas? Ką autorius knygoje vadina gentimi – ar Kaune gentis kultūros dėka virto tauta ar politine tauta? Ką dabar, aplankęs Lietuvą, pasakytų Vaižgantas? Ką reiktų atgaivinti (jei reiktų) – Smetonos mitą ar smetonizmo mitą?

Dainos stebuklas

„Jis lankė po sceną, krito ant kelių, šliaužė grindimis. Jį sužeidė – jis dainavo, jį užmušė – jis dainavo. Ir salė sprogo“, – knygos ištrauką pacitavo N. Brazauskas.

Sis epizodas nukelia į 1969 metų Kauno halėje vykusį „Kauno pavasario“ koncertą, kuriame Ričardas Dailidė atliko Džanio Morandžio dainą „Buvo toks vaikinys“ ir sulaukė septynių bisų. Knygoje R. Dailidė aprašytas ir kaip pirmasis Lietuvos dainininkas, koncerte išdrįšęs iš stovo išimti mikrofoną.

„Kai radau šį faktą, aš jūsų nepažinojau, tik kai pradėjau rašyti mano kursiokas Alius Valys, Verslo inkubatoriaus direktorius, sako, duosiu Ričardo telefoną, pasiskambink ir pasitikslink, – apie prikeltą pamirštą istoriją sakė A. Juozaitis. – Kas įdomiausia, aš radau liudininką, kuris tuos koncertus klausė, 5 tūkstančiai žmonių! Ir R. Kalantos atsisakė, po 3 metų buvo išbanguotas šita laisvės banga.“

Kas tuomet Kauno halėje įvyko?

„Galima sakyti, aš prisimenu ir neprisimenu tuo pačiu metu, nes tai įvyko daugiau nei prieš 50 metų, – sakė R. Dailidė. – Tuo metu dirbau Filharmonijoje su „Vilniaus aidais“. Viskas vyko stichiškai, protu aš nesuvokiau. Padainavau, nutilo halė ir paskui baisus sprogamas. Nežinau, aš negalėjau atsakyti už juos – kažkas įvyko. Aš nusilenkiau, išėjau, o salė šaukė, klykė, trypė kojomis. Aš išeinu ir vėl ateinu, tai tęsėsi gana ilgą laiką tarpa, koncertas nutrūko. Įvyko kažkoks stebuklas žmonėms. Kai kitą dieną vaikščiojau Kauno Laisvės alėja, manęs žmonės klausinėjo, ką tu ten padarei?“

R. Dailidė, dainuodamas šią dainą, kurdavo mizansceną, pasitelkdavo pantomimos elementus: scenoje mirdavo. Antrą kartą šios dainos dainuotų negalėdavo: reikėdavo pūsęs valandos ar valandos sugrįžti į save.

Po 50 metų sugrąžinta istorija R. Dailidė buvo netikėtas, bet malonus įvykis: „Kažkoks stebuklas, kai tekstas ir dainos prasmė gali visai kitaip pasiekti žiūrovus, klausytojus.“

Pasikeitė Karinių oro pajėgų Aviacijos bazės vyriausiasis puskarininkis

Penktadienį Lietuvos karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje iškilmingai rikiuotė buvo skirta Aviacijos bazės vyriausiųjų puskarininkių pasikeitimui.

Į naują tarnybos vietą Oro erdvės kontrolės centre išlydėtas srž. mjr. Nerijus Petravičius, jis Aviacijos bazėje tarnavo nuo 2016 metų rugpjūčio mėnesio. Ceremonijos metu srž. mjr. Nerijus Petravičius perdavė puskarininkio atributą – spontona – į pareigas naujai paskirtam vrs. Raimondui Jankauskui.

R. Jankauskas tarnybą Lietuvos kariuomenėje pradėjo 1993 metais kaip privalomosios pradinės karo tarnybos karys, o 1997 metais pasirinko profesionalios karo tarnybos kelią Rukloje – Taikos palaikymo pajėgų Mokykmo centro Baltijos batalione, vėliau tarnybą tęsė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo mechanizuotame batalione, o nuo 2000 metų paskirtas tarnauti į Karines oro pajėgas, kuriose tarnybą vykdė 1-oje ir 2-oje Aviacijos bazių Sraigčių arinių eskadrilėse, nuo 2004 metų – Aviacijos bazės Sraigtasparnių eskadrilėje Šiauliuose.

R. Jankauskas su įgula yra prisiskraidęs 900 skrydžių valandų. Nuo 2017 metų iki 2020 metų dalyvavo keliose ypač sudėtingose paieškos ir gelbėjimo operacijose virš Baltijos jūros, ju metu buvo išgelbėti žmonės.

Viena iš sudėtingiausių gelbėjimo operacijų vyko 2018 metų rugsėjo mėnesį, kai buvo išgelbėti septyni žmonės.

R. Jankauskas už nepriekaištingą tarnybą ne kartą skatintas įvairaus lygio padėkomis, apdovanotas KAS medaliais.

2019 metais už ypatingus nuopelnus ir asmeninį indėlį į Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų veiklą buvo apdovanotas aukščiausiu Karinių oro pajėgų apdovanojimu – karo lakūnų garbės ženklu „Plieno sparnai“. Šiuo ženklu apdovanoti tik apie 150 Karinėms oro pajėgoms nusipelnusių karių. Už visos tarnybos pasiekimus anksčiau laiko R. Jankauskui buvo suteiktas viršilės karinis laipsnis.

Parengta pagal Aviacijos bazės inf.

Stogų apsuptyje skambėjo būgnai

Vakar Šiaulių fotografijos muziejiaus stogo terasoje vyko kervirtasis jaunimo muzikos festivalio „Šiauliai gyvai“ koncertas.

Dieną kūrybines dirbtuves pradedantys atlikėjams vedė perkusijos meistras, BIX būgnininkas Gintas Gasevičius-Ginc.

Vakare koncertavo Darius Dunauskas, Gintas Gasevičius-Ginc, grupės „Flopikai“, „Neto“, „The Phonic Strings“, „Tykliai“.

Sis koncertas buvo paskutinis, bet festivalio veikla dar nesibaigė – „Šiauliai gyvai“ komanda filmuos jaunimo grupių autorinių dainų vaizdo klipus, per „Šiaulių dienas“ rugsėjį įvyks jaunųjų atlikėjų susitikimas, kurį moderuos muzikos apžvalgininkas, atlikėjas Domantas Razauskas.

Parengta pagal organizatorių inf.